

Loppuraportti

Ahmoavaaran monikäyttötalo
01.01.2017-31.12.2019

Vaara-Karjala

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

1. Toteuttaja: Kolin Seudun Kehittämisyhdistys ry, Kolintie 29, 83950 AHMOVAARA

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus: Ahmovaaran Monikäyttötalo 36269
Hankkeen toteutusaika 01.01.2017-31.12.2019

3. Yhteenveto hankkeesta

Hankekuvaus: Hankkeen tarkoituksena oli monikäyttötalon rakentaminen keskeiselle paikalle vt-6 läheisyyteen Juuan Ahmovaaraan. Rakennus rakennettiin näkyvälle paikalle noin 0,7 hehtaarin kokoiselle tontille. Valmistuneessa rakennuksessa on sisätiloja lähes 450 m². Siinä on ison salin lisäksi kuntosali, kerhotila, palvelutila, keittiö sekä eteis- ja sosiaalitilat.

Enimmillään rakennuksessa saa olla 325 henkilöä samanaikaisesti. Rakennuksen rakentamisen yhteydessä rakennettiin myös tontti rakennuksen käytön tarpeiden mukaiseksi. Tontille rakennettiin esimerkiksi pysäköintialueita, valaistusta, valaistu infotaulu ja lipputanko perustuksineen. Rakennus valmistui vuoden 2019 lopulla. Rakennuksen rakennuttajana toimi Kolin Seudun Kehittämisyhdistys ry. Sen jäseniä ovat paikalliset yhdistykset ja seurakunnat.

Kolin Seudun Kehittämisyhdistys ry:n toiminta-alueeseen kuuluu Ahmovaara, Koli, Kuhnusta, Martonvaara, Tuopanjoki sekä ne Kontiolahden pohjoisosan alueet jotka luontaisesti kuuluvat asuinalueeseen.

Kuva rakennuspaikasta vuodelta 2017. Rakennuksen paikan mittaustoissa Petri Leppänen, Seppo Inkinen, Jenni Leppänen ja Tuija Puttonen.

Monikäyttötalo palvelee lähikyläen asukkaita neljän eri kunnan alueelta. Rakennus toimii yhteisenä kokoontumis- ja harrastustilana palveleva kaikkia ikäryhmiä. Valmistuneiden tilojen myötä alue on saanut uusia mahdollisuuksia erilaisten tilaisuuksien, tapahtumien ja koulutusten järjestämispäikkänä. Monikäyttötalo vahvistaa alueen elinvoimaisuutta myös siten, että se antaa uusien tilojen myötä yrityksille mahdollisuuden tarjota palveluita. Talossa on pieni yritystila jota voidaan vuokrata esimerkiksi hyvinvointialan yrittäjän käyttöön.

4. Raportti

4.1 Hankkeen tavoitteet

Hanke toteuttaa Manner-Suomen maaseudun Kehittämishjelmaa 2014-2020.

Hankkeen tavoitteena oli monikäyttöisen kokoontumistilan rakentaminen. Valmistunut rakennus ylläpitää ja vahvistaa alueen elinvoimaisuutta ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Monikäyttötalon vaikutusalueella olevat kylät ovat varsin vireitä jos verrataan tyypilliseen Pohjois-Karjalan alueella olevaan maaseutukylään. Kylien elinvoimaisuus kasvaa, kun lapsiperheiden on mahdollista muuttaa alueelle - lapsille ja nuorille tärkeät liikuntapalvelut ovat lähellä ja eivät aiheuta kohtuutonta taloudellisesta ja ajankäytöllistä rasitetta perheille. Samalla yksityisautoilun tarve vähenee. Hankkeen valmistuminen auttaa positiivisesti väestön määrän ja ikärakenteen kehitykseen. Samalla se antaa yrityksille lisämahdollisuuksia. Alueella järjestetään isoja tapahtumia, joiden järjestämiseen rakennusta voidaan käyttää.

4.2 Toteutus

a) Toimenpiteet

Rakennushanke on toteutettu pääosin rakennuttaja-yhdistyksen toimialueen henkilöiden, yhdistysten ja yritysten yhteistyönä. Rakennushankkeessa ei ole ollut palkattua henkilöstöä. Rakentamisessa on tarvittu materiaali- ja tarviketoimituksia sekä erikoisalojen palveluita joita on hankittu eri yrityksiltä.

b) Aikataulu

Hanke toteutettiin suunnitellussa aikataulussa. Hankkeen alussa tuli rakentamistyön aloittamiseen viivästys koska rakennuspaikka osoittautui kallioiseksi. Rakennuspaikan kallioisuuden selvittäminen etukäteen ei ollut mahdollista. Tämä johtui siitä että hanke oli käynnistettävä heti kun rahoituspäätös ja tontin kauppa oli varmistunut. Tämä riski oli etukäteen tiedossa ja asia saatiin kuntoon hyvien yhteistyökumppaneiden ansiosta. Ensimmäisen rakentamisvuoden aikana pysyttiin aikataulussa siten että rakennuksen sisätöihin päästiin talvikaudelle. Luonnollisesti rakennushankkeen työvaiheet oli etukäteen huolellisesti suunniteltu ja aikataulutettu vuodenaika- ja sääolosuhteiden vaikutukset huomioiden.

c) Resurssit

Mitä resursseja tulee olla käytössä jotta tämänsuuruisen hankkeen voi toteuttaa Leader-hankkeena?

Tämän Leader-hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on ollut se että hankkeen vetovastuussa olleilla henkilöillä on ollut vahva ja monipuolinen kokemus rakentamiseen liittyen. Myös heidän kymmenien vuosien aikana muodostuneet yhteydet eri yrityksiin ovat osaltaan mahdollistaneet hankkeen onnistumisen. On tarvittu suunnitteluosaamista, rakentamisen eri osa-alueiden tuntemusta, rakennusmääräysten tuntemista, kokemusta julkisesta rakentamisesta, organisointi- ja työnjohtotaitoja sekä yhteistyökykyä. Myös kokemus hanketyöstä, julkisesta päätöksenteosta ja alueen ihmisten henkilökohtainen tunteminen on ollut välttämätöntä. Lisäksi rakentamista on helpottanut ja tuonut siihen säästöjä työvälineiden ja -laitteiden saaminen lainaan ilman veloitusta. Hankkeen hallinnointi edellytti myös merkittävän määrän tarjouspyyntökilpailutuksia sekä niihin liittyviä

kokouksia ja asiakirjojen laatimisia. Rakentamisen hallinnointi, järjestelyt ja ohjaustoimet vaativat myös paljon aikaa ja osaamista. Suurin yksittäinen toimittaja oli kansainvälinen yritys jonka kanssa tehdyt sopimukset ovat englanninkielisiä. Myös monet suunnitelmat olivat englanninkielisiä. Useita puhelinkeskusteluja rakennustyöhön ja toimituksiin liittyen käytiin englanninkielellä. Hankkeen vetovastuussa olevalta henkilöltä vaadittiin näinollen kielitaitoa myös rakentamiseen liittyvien asioiden osalta. Talkootyöhön osallistuneita henkilöitä oli yli 150. Heidän työpanoksensa oli noin 10000 tuntia.

Toteutuksen organisaatio

Rakentamistatoimia on hallinnoinut Kolin Seudun Kehittämisyhdistys ry:n hallitus ja sen valtuuttamat henkilöt.

Yhdistyksen hallitus on jakanut tehtäviä myös eri työryhmille. Käytännön toimien ohjaus on tapahtunut tavallisimmin vetovastuussa olevan henkilön tai hänen valtuuttamansa henkilön toimesta.

e) Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen rahoitus

Eu-osuus	63 000
Valtio	50 000
Kuntaraha	37 000
<u>Julkinen tuki Yhteensä</u>	<u>150 000</u>

Yksityinen rahallinen osuus	85 000
Yksityinen, vastikkeeton työ	65 000
<u>Yksityinen rahoitus yht.</u>	<u>150 000</u>
<u>Kokonaisrahoitus</u>	<u>300 000</u>

Kustannuslaji

Rakentaminen 300 000

Kustannukset yhteensä 300 000

Samanaikaisesti toteutuneen rakentamishankkeen aikana on investoitu myös muihin tähän kokonaisuuteen liittyviin asioihin. Niiden kulut eivät sisälly tähän laskelmaan eivätkä tähän Leader-hankeeseen. Näitä Leader-hankeeseen kuulumattomia hankintoja ovat esimerkiksi:

-Rakennustontti joka on ostettu rakennuttajana toimineelle yhdistykselle.

-Rakennustonttiin kohdistuvat työt.

-Tontin tieliittymälupa ja tieliittymän rakentaminen.

-Rakennuksen laitteita ja varusteita. Niitä on saatu myös muiden tahojen hankkimina tai lahjoittamina.

f) Raportointi ja seuranta

Raportointi ja seuranta on ollut hankkeen aikana monitahoista. Hankkeen organisointiin ja kustannusten seurantaan liittyvä raportointi on suoritettu yhdistyksen hallitukselle.

Raportointia ovat tehneet vetovastuussa olevat ja erikseen valtuutetut henkilöt. Seurantaa ovat suorittaneet vetovastuussa olevat henkilöt ja yhdistyksen hallitus. Rakentamistoimien raportointi ja seuranta on suoritettu myös tällä tavoin. Hankkeen kokonaisuutta on käsitelty hankkeen ohjausryhmän kokouksissa.

g) Toteutusoletukset ja riskit

Tavanomaiset Leader-hankkeet ovat paljon pienempiä. Rakentamishanke on vaatinut perusteellisen ja pitkän valmistelutyön ennen rakentamista. Jo vuosikymmeniä sitten rakentamisen aloittamista oli suunniteltu useampaan kertaan mutta suunnitelmat eivät olleet toteutuneet. Nyt rakennettujen tilojen puuttuminen oli johtanut 2000-luvulla kestävämpään tilanteeseen muuten elinvoimaisella alueella. Tämä puute yhdessä päivähoitopaikan puuttumisen kanssa oli jo heikentänyt väestökehitystä ja -rakennetta alueella. Tilanne edellytti asiantilan ja mahdollisuuksien tarkempaa kartoittamista. Tämä aloitettiin eri kokoontumisissa näiden kylien alueella. Ensimmäiset näistä tilaisuuksista järjestettiin noin kolme vuotta ennen rakennuttamisen aloittamista. Osa tilaisuuksista oli erikseen asian tiimoilta koolle kutsuttuja, osa keskusteluista käytiin jonkin muun tapahtuman yhteydessä. Haluttiin vertailla eri ratkaisuvaihtoehtoja ja saada varmuus siitä että riittävä määrä ihmisiä haluaa sitoutua asiaan. Sen jälkeen käynnistettiin yhteydenpito eri tahoihin. Oli selvitettävä mitä rahoitusta olisi saatavissa. Valmistelussa päädyttiin siihen että toimijataho tulisi olla mahdollisimman laajaa käyttäjäryhmää edustava toimija kuitenkin siten ettei se ole liian suuri taloudellinen riski yhdelle seuralle tai yhdistykselle. Samanaikaisesti alueelle kaivattiin yhdistysten, asumisen ja palveluiden näkökulman huomioivaa kehittämistä. Näistä lähtökohdista perustettiin Kolin Seudun Kehittämisyhdistys ry. Sen jälkeen käytiin neuvotteluja eri suuntiin, esimerkiksi Juuan kunnan kanssa. Tuli laatia alustavat rakennussuunnitelmat neuvottelujen pohjaksi. Näissä tuli huomioida jo alusta alkaen etteivät kokonaiskustannukset nouse liian suuriksi. Selvitettiin mahdollisuuksia rakennuspaikaksi. Tämän Leader-hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on ollut se että hankkeen vetovastuussa olleilla henkilöillä on ollut vahva ja monipuolinen kokemus rakentamiseen liittyen. Myös heidän kymmenien vuosien aikana muodostuneet yhteydet eri yrityksiin ovat osaltaan mahdollistaneet hankkeen onnistumisen. On tarvittu suunnitteluosaamista, rakentamisen eri osa-alueiden tuntemusta, rakennusmääräysten tuntemista, kokemusta julkisesta rakentamisesta, organisointi- ja työnjohtotaitoja sekä yhteistyökykyä. Myös kokemus hanketyöstä, julkisesta päätöksenteosta ja alueen ihmisten henkilökohtainen tunteminen on ollut välttämätöntä. Lisäksi rakentamista on helpottanut ja tuonut siihen säästöjä työvälineiden ja -laitteiden saaminen lainaan ilman veloitusta. Hankkeen hallinnointi edellytti myös merkittävän määrän tarjouspyyntökilpailutuksia ja niihin liittyvät kokouksia ja asiakirjoja. Suurin yksittäinen toimittaja oli kansainvälinen yritys jonka kanssa tehdyt sopimukset ovat englanninkielisiä. Myös monet suunnitelmat olivat englanninkielisiä. Useita puhelinkeskusteluja rakennustyöhön ja toimituksiin liittyen käytiin englanninkielellä. Hankkeen vetovastuussa olevalta henkilöltä vaadittiin näinollen kielitaitoa myös rakentamiseen liittyvien asioiden osalta. Ennen rakennushankkeen käynnistämistä suoritettiin riskiarvointi yhdistyksen omana toimena asiakirjojen, laskelmien ja asiantuntijalausuntojen perusteella.

4.3 Yhteistyökumppanit

Hanke ei olisi toteutunut ilman hyviä yhteistyökumppaneita. Usean kylän yhdistysten hyvä yhteistyö ja taloudellinen panostus loi vahvan pohjan hankkeelle. Rakennushankeessa oli mukana kymmeniä yrityksiä.

Yhteistyökumppaneita rakennushankkeessa oli lukuisia määrä, esimerkiksi Vaara-Karjalan Leader ja Juuan kunta.

4.4 Tulokset ja vaikutukset

Aluetta kokonaisuutena katsoen toteutettu hanke on tärkeä lähialueen asumisen ja ihmisten hyvinvoinnin kannalta. Toteutetulla hankkeella on positiivinen vaikutus alueelle silloin kun perheet valitsevat asuinpaikkaa. Olemassa oleva monikäyttötalo vaikuttaa myönteisesti myös alueen väestön ikärakenteeseen. Nyt myös ne nuoret ja keski-ikäiset ihmiset jotka harrastavat sisäliikuntaa voivat siirtyä asumaan näille seuduille. Se että aiemmin sisäliikuntamahdollisuuksia ei ollut alueen ihmisille tarjolla oli kohtuuton tilanne. Kävely ja kivien kerääminen ovat voineet olla 1800-1900 luvuilla liikuntaharrastus mutta se ei ole nykypäivää. Myös talvien muuttuminen leudoimmiksi on tuonut lisätarvetta sisäliikunnalle. Esimerkiksi käytön alettua tässä uudisrakennuksessa vuoden 2020 alussa ei alueella ollut juurikaan hiihto-tai luistelumahdollisuuksia lämpimästä säästä johtuen. Toiminnan alkaessa ensimmäisen kuukauden aikana henkilöiden yhteenlaskettu käyttökertamäärä oli noin 900-1000 käyttökertaa. Jos käyttö vakiintuisi ympärivuoden tuolle tasolle olisi tuo luku vuositasolla yli 10000 käyttökertaa. Valmistunut rakennus on luonut alueen ihmisille yhteisöllisyyttä ja tutustumismahdollisuuksia toisiin ihmisiin. Myös monesta yksinasuvasta henkilöstä on tullut talon aktiivikäyttäjä.

Talon rakennuttaneen yhdistyksen toimialue on maaseutua Kolin läheisyydessä. Vielä 1980-luvulla tärkein toimeentulo aluella oli maatalous. Pääosa maatalosta harjoitti lypsykarjataloutta. Myöhemmin Nunnanlahden vuolukiviteollisuus tarjosi merkittävästi työmahdollisuuksia. Ajat ovat muuttuneet monin tavoin esimerkiksi pääosa lypsykarjataloista on lopettanut toimintansa. Nykypäivänä alueen väestön työskentelymahdollisuudet jakaantuvat eri suuntiin. Toimeentuloa saadaan mm. yritystoiminnasta ja matkailupalveluihin liittyvistä tehtävistä. Tärkein työssäkäyntisuunta on Joensuu.

Muutokset myös julkisten palveluiden osalta ovat olleet merkittäviä. Suomessa on kuntajärjestelmä joka on saanut nykyisen muotonsa sodan päätyttyä noin 70 vuotta sitten.

Aika ja tarpeet ovat muuttuneet mutta järjestelmät eivät ole aina kaikilta osin pysyneet kehityksen vaatimissa muutoksissa mukana. Sotien jälkeen on luotu järjestelmä jossa säännöllinen asiointi omaan kuntataajamaan on ollut välttämätöntä. Esimerkkinä kuntien ja valtion eri virastot. Nykyaikana asiointi tapahtuu pääosin tietotekniikkaa käyttäen. Nykyisin monet kuntien laita-alueilla asuvat ihmiset eivät välttämättä käy kuntansa kuntakeskuksissa jos työssäkäynti -ja asiointisuunnat ovat toisaalle.

Ajat ovat maaseutukunnissa muuttuneet myös koulutoimen osalta. Myös Juuan kunnassa on päätetty lakkauttaa viimeisetkin kyläkoulut. Valmistuneen Ahmovaaran monikäyttötalon alueella on kuitenkin asiat hyvin näiltä osin. Alueella on yksi vasta uudistettu Kolin koulu jossa on noin 60 oppilasta. Vanhemmat ovat voineet ilmoittaa lapsensa Kolin kouluun kuntarajoihin katsomatta. On nähtävissä että ne maaseutualueet vahvistuvat joilla on lähellä hyvät peruspalvelut liikuntatiloineen.

Yhteiset tapahtumat ovat mahdollistaneet tutustumisen varsin lähellä asuviin uusiin ihmisiin joita ei aiemmin ole tunnettu kuntarajan vuoksi. Hanke on ollut omalta osaltaan ainutlaatuinen siinä mielessä että se yhdistää neljän eri

kunnan puolella asuvia ihmisiä. Valmistunut rakennus on keskeisellä paikalla näihin alueisiin nähden.

Palveluiden säilyminen

Valmistunut monikäyttötalo varmistaa omalta osaltaan alueen palvelujen säilymistä ja kehittymistä. Talossa on vuokrattava palvelutila joka soveltuu esimerkiksi hyvinvointialan yritykselle. Tiloissa voidaan järjestää erilaisia tapahtumia jotka tarjoavat tuloenhankkimismahdollisuuksia eri toimijoille. Valmistunut rakennus tuo välillisesti tuloja myös seudun yrityksille. Tähän vaikuttaa väestökehityksen parantuminen, liikenteen ja ostokäyttäytymisen ohjautuminen tälle alueelle sekä matkailuun liittyvien palveluiden tarjoamismahdollisuuksien parantuminen.

Kun monikäyttötalon rakentamistoimet oli aloitettu alueen perheiltä tuli jälleen aloite lastenpäivähoitopaikan saamiseksi Ahmovaaraan. 12 paikkainen ”Ahmovaaran ryhmis” aloitti toimintansa vuonna 2018. Se sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä monikäyttötalosta ja täyttyi heti toiminnan alettua. Myös tähän asiaan monikäyttötalon rakentaminen vaikutti myönteisesti.

Valmistuneessa rakennuksessa on ajanmukainen valokuituyhteys. Tämä mahdollistaa monipuolisen toiminnan. Yksi käyttäjäryhmä on tietokoneen käyttöä aloittelevat ihmiset.

Suurin käyttäjäryhmä valmistuneessa talossa on liikunnan harrastajat. Tavallisimpia lajeja ovat lentopallo, salibandy, sulkapallo sekä kuntosalin käyttö. Merkillepantavaa on se että käytön alettua kymmenet ihmiset aloittivat liikunnan harrastamisen uudelleen pitkän tauon jälkeen. Osaltaan tämän on mahdollistanut ison salin joustavan pehmeä liikuntalattia joka soveltuu monelle sellaiselle henkilölle joka ei voi harrastaa vaivojen vuoksi kovalla lattialla. Hanke on vaikuttanut Kolin Seudun Kehittämisyhdistyksen toimintaan siten että nyt sen uusien jäsenyhdistysten myötä koko alue on vahvasti edustettuna. Hankkeen päättyessä Kolin Seudun Kehittämisyhdistyksen jäsenyhdistyksiä ovat: Ahman Pojat ry, Ahmovaaran Marttayhdistys ry, Kolin Ipatti ry, Martonvaaran Kyläyhdistys ry ja Tuopanjoki-Seura ry. Kaikkien yhdistysten yhteenlaskettu jäsenmäärä on noin 500 jäsentä. Monikäyttötalon valmistuttua useat yhdistykset ovat kertoneet että useita uusia jäseniä on liittynyt jäseniksi. Lisätietoa Ahmovaaran Monikäyttötalosta löytyy osoitteesta kolinseutulaiset.fi.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Kolin Seudun Kehittämisyhdistys ry jatkaa alueen kehittämiseen liittyviä toimia. Valmistunut talo luo puitteet toiminnan kehittämiseen alueella. Monikäyttötalon tapahtumia järjestetään yhdessä eri yhdistysten kanssa.

6. Allekirjoittajat ja päiväys

Ahmovaarassa 1.2.2020

Petri Leppänen, puheenjohtaja
Kolin Seudun Kehittämisyhdistys ry

Tuija Puttonen, hallituksen jäsen
Kolin Seudun Kehittämisyhdistys ry